

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Міжнародне публічне право (Частина I)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства
Розробник(и)	Чернявський Анатолій Леонідович, Завгородня Владислава Миколаївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 1 кред. ЄКТС, 30 год. становить курсова робота. Для денної форми навчання 72 год. становить контактна робота з викладачем (42 год. лекцій, 30 год. практичних занять), 78 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Міжнародне право"
Передумови для вивчення дисципліни	Вступ до теоретичної юриспруденції - КР, Міжнародні відносини, Порівняльне конституційне право - КР
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатності застосовувати норми міжнародного публічного права, аналізувати міжнародно-правові проблеми, включаючи міжнародно-правові аспекти відновлення територіальної цілісності України, деокупації і реінтеграції тимчасово окупованих територій, формувати та обґрунтовувати правові позиції, застосовувати знання у практичних ситуаціях.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Становлення та розвиток міжнародного публічного права

Теоретичні підходи до періодизації розвитку міжнародного публічного права: початок відліку та ключові події. Міжнародне право стародавнього часу. Міжнародне право Середньовіччя. Вестфальський конгрес 1648 р. та його здобутки. Від Вестфальського до Віденського конгресу (1814-1815 рр.). Віденський конгрес і його здобутки. Міжнародне право періоду від Віденського конгресу (1814-1815 рр.) до створення Ліги Націй (1919 р.). Міжнародне право періоду від створення Ліги Націй до створення ООН. Сучасне міжнародне право. Що далі?

Тема 2 Загальна характеристика міжнародного права

Поняття, предмет, метод і функції міжнародного права. Відмінності і відмежування міжнародного права від інших регуляторних комплексів (національне право, право ЄС, міжнародне приватне право). Поняття та класифікація норм міжнародного права. Система міжнародного права. Міжнародне право як правопорядок.

Тема 3 Джерела міжнародного публічного права

Поняття джерел міжнародного права. Міжнародний договір. Міжнародно-правовий звичай. Загальні принципи права, визнані цивілізованими націями. Рішення міжнародних судових органів. Доктрина міжнародного права.

Тема 4 Принципи міжнародного публічного права

Поняття основних принципів міжнародного права. Принцип суверенної рівності держав. Принцип незастосування сили або погрози силою. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів. Принцип поваги прав і основних свобод людини. Принцип рівноправності і самовизначення народів. Територіальна цілісність і самовизначення народів. Принцип невтручання у внутрішні справи держави. Принцип співробітництва держав. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.

Тема 5 Суб'єкти міжнародного права

Правосуб'єктність у міжнародному праві та її значення. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність націй та народів. Де-факто режими, повстанці і визвольні рухи. Держава та її ознаки в міжнародному праві. Міжнародна правосуб'єктність держав. Державні об'єднання. Наднаціональні утворення. ЄС. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Державоподібні утворення. Специфічні (атипові) суб'єкти міжнародного права. Міжнародні неурядові організації. Індивіди в міжнародному праві. ТНК.

Тема 6 Визнання і правонаступництво у міжнародному праві

Поняття і види міжнародно-правового визнання. Визнання держав та визнання урядів. Проблема невизнаних утворень та частково визнаних держав. Інститут визнання в контексті агресії РФ проти України. правонаступництво: основні теорії. правонаступництво України за зобов'язаннями, боргами, власністю та архівами колишнього СРСР.

Тема 7 Взаємодія міжнародного і внутрішнього права

Проблеми та теорії взаємодії міжнародного і національного права. Вплив міжнародного права на внутрішньодержавне право. Види і способи взаємодії. Вплив внутрішньодержавного права на міжнародне право. Конституційне право і національна судова практика щодо співвідношення внутрішньо-державного та міжнародного права. Національне законодавство та міжнародна судова практика. Законодавство України та вітчизняна судова практика щодо взаємодії міжнародного і національного права.

Тема 8 Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми

Витоки міжнародної правосуб'єктності України. Україна як суб'єкт міжнародного права. Сучасні проблеми становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правові засоби відновлення територіальної цілісності України та деокупації тимчасово окупованих територій Криму і Донбасу.

Тема 9 Територія в міжнародному праві

Територія й інші простори в міжнародному праві. Поняття, правова природа та види території. Поняття та склад державної території. Державні кордони, їх види. Міжнародно-правові підстави зміни титулу державної території. Правовий режим міжнародних рік та каналів. Міжнародно-правові аспекти відновлення територіальної цілісності України.

Тема 10 Населення в міжнародному праві

Роль міжнародного права у регулюванні правового становища населення. Міжнародно-правове регулювання питань громадянства. Міжнародно-правове регулювання статусу іноземців. Міжнародно-правове регулювання статусу біженців, переміщених осіб та вимушених переселенців. Політичний притулок, його види та умови надання

Тема 11 Міжнародні організації та міжнародні конференції

Поняття та джерела права міжнародних організацій. Поняття, правова природа та види міжнародних організацій. Утворення, структура, діяльність та припинення міжнародних організацій. Міжнародні конференції.

Тема 12 Міжнародно-правова відповідальність

Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності. Види та форми міжнародно-правової відповідальності. Реалізація міжнародно-правової відповідальності. Інститут санкцій в міжнародному праві. Проблеми і перспективи притягнення РФ до міжнародної відповідальності за агресивну війну і анексію частини території України.

Тема 13 Право міжнародних договорів

Поняття, джерела та суб'єкти права міжнародних договорів. Поняття, правова природа та класифікація міжнародних договорів. Форма та структура міжнародного договору. Укладення міжнародних договорів. Набрання чинності міжнародним договором, його реєстрація, опублікування та тлумачення. Припинення, зупинення та визнання міжнародних договорів недійсними.

<p>Тема 14 Право вирішення міжнародних спорів та міжнародне правосуддя</p> <p>Поняття та класифікація органів міжнародного правосуддя. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного Суду ООН. Правовий статус, юрисдикція і практика Постійної палати третейського суду. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного трибуналу з морського права.</p>
<p>Тема 15 Міжнародне право прав людини: загальні положення</p> <p>Розвиток ідей про міжнародний захист прав людини. Міжнародні договори у сфері захисту прав людини. Спеціальні права і свободи людини. Міжнародні механізми захисту прав людини. Регіональні системи захисту прав людини.</p>
<p>Тема 16 Міжнародне морське право</p> <p>Правовий режим внутрішніх, територіальних, архіпелажних вод та прилеглої зони. Правовий режим виключної (морської) економічної зони і континентального шельфу. Правовий режим відкритого моря та морського дна за межами національних юрисдикцій. Правовий режим міжнародних проток і каналів. Правовий режим Арктики та Антарктики.</p>
<p>Тема 17 Міжнародне повітряне право</p> <p>Поняття, принципи та джерела міжнародного повітряного права. Правовий режим польотів у національному повітряному просторі. Режим польотів над відкритим морем, міжнародними протоками й архіпелажними водами. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. Боротьба з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.</p>
<p>Тема 18 Міжнародне космічне право</p> <p>Поняття, джерела та принципи міжнародного космічного права. Правовий режим космічного простору та небесних тіл. Правовий статус космічних об'єктів та космонавтів. Відповідальність у міжнародному космічному праві.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Розуміти предметну область та характер професійної діяльності у сфері міжнародного права, природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, їх суб'єктний склад та особливості міжнародної правосуб'єктності
PH2	Демонструвати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
PH3	Застосовувати нормативні положення і доктрини міжнародного публічного права, розуміти природу міжнародних зобов'язань держави України, взаємодії міжнародного і національного права
PH4	Захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів.
PH5	Здійснювати аналіз та кваліфікацію правових явищ на основі норм міжнародного публічного права.

РН6	Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародно-правового регулювання та застосування норм міжнародного права
РН7	Надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного права, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням посилань на норми міжнародного публічного права і національного законодавства
РН8	Враховувати при вирішенні завдань професійного характеру правові аспекти процесів європейської та євроатлантичної інтеграції.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 293 Міжнародне право:

ПР1	Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними.
ПР3	Знати та розуміти сутність й зміст міжнародного публічного і міжнародного приватного права; права Європейського Союзу; національного права, основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування міжнародної і національної правових систем.
ПР4	Розуміти сутність і динаміку гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу, враховувати при вирішенні завдань професійного характеру правові аспекти процесів європейської та євроатлантичної інтеграції.
ПР6	Забезпечувати юридичний супровід міжнародних публічних відносин і міжнародних приватних відносин, захищати за допомогою міжнародних та національних правових механізмів права та інтереси фізичних і юридичних осіб, національні інтереси держави Україна, використовувати інструменти перехідного правосуддя та відповідальності за національним і міжнародним правом.
ПР8	Складати проекти міжнародного договору та пов'язаної з ним документації (закону про ратифікацію, пояснювальних записок тощо) українською та іноземною мовами, складати процесуальні документи, тексти законопроектів, пояснювальних записок, порівняльних таблиць, іншої супровідної документації до законопроектів, вести дипломатичну й ділову кореспонденцію.
ПР9	Передбачати широкі загальносуспільні наслідки укладання міжнародного договору, вчинення іншої дії дипломатичного або міжнародно-правового характеру, прийняття внутрішньодержавних нормативно-правових актів, виявляти відповідні ризики та попереджати загрози, в тому числі, у співпраці з фахівцями інших галузей.

ПР14	Використовувати вітчизняні, іноземні та міжнародні бази нормативних документів і судової практики, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ, формулювати висновки, розробляти рекомендації, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання проблем у сфері правотворчої, правоінтерпретаційної та правозастосовної діяльності.
ПР15	Знати сучасні наукові досягнення у сфері міжнародного та національного права, володіти навичками науково-дослідної роботи, інтерпретувати результати наукових досліджень та враховувати їх у практичній професійній діяльності

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

Для спеціальності 293 Міжнародне право:

ПК1	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ПК2	ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ПК3	ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ПК4	ЗК 9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ПК5	ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
ПК6	ФК 1. Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрямки розвитку правових систем.
ПК7	ФК 2. Здатність формувати судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, правосуддя перехідного періоду, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПК8	ФК 3. Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини за допомогою міжнародно-правових інструментів і механізмів.
ПК9	ФК 7. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав, враховуючи особливості правосуддя перехідного періоду та міжнародно-правові аспекти постконфліктоного врегулювання і реінтеграції тимчасово окупованих територій; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

ПК10	ФК 8. Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.
ПК11	ФК 9. Здатність вести дипломатичне та ділове листування, аналізувати зміст, характер і юридичну природу міжнародно-правових документів.
ПК12	ФК 10. Здатність дотримуватися основних норм дипломатичного та ділового етикету, враховувати фундаментальні особливості культури, цінностей та правових традицій іноземних держав.
ПК13	ФК 12. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-правовій діяльності, в тому числі, в умовах правосуддя перехідного періоду.
ПК14	ФК 13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземною мовою.
ПК15	ФК 14. Здатність до самостійної підготовки проектів нормотворчих, правоінтерпретаційних та правозастосовних актів.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Становлення та розвиток міжнародного публічного права	
Лк1 "Становлення та розвиток міжнародного публічного права" (денна)	Теоретичні підходи до періодизації розвитку міжнародного публічного права права: початок відліку та ключові події. Міжнародне право стародавнього часу. Міжнародне право Середньовіччя. Вестфальський конгрес 1648 р. та його здобутки. Від Вестфальського до Віденського конгресу (1814-1815 рр.). Віденський конгрес і його здобутки. Міжнародне право періоду від Віденського конгресу (1814-1815 рр.) до створення Ліги Націй (1919 р.). Міжнародне право періоду від створення Ліги Націй до створення ООН. Сучасне міжнародне право. Що далі?
Тема 2. Загальна характеристика міжнародного права	
Лк2 "Загальна характеристика міжнародного права" (денна)	Поняття, предмет, метод і функції міжнародного права. Відмінності і відмежування міжнародного права від інших регуляторних комплексів (національне право, право ЄС, міжнародне приватне право). Поняття та класифікація норм міжнародного права. Система міжнародного права. Міжнародне право як правопорядок.
Пр1 "Загальна характеристика міжнародного права" (денна)	Експрес-тестування. Брейн-стормінг "Відмежування міжнародного публічного права від інших регуляторних комплексів"
Тема 3. Джерела міжнародного публічного права	

<p>Лк3 "Джерела міжнародного публічного права" (денна)</p> <p>Поняття джерел міжнародного права. Міжнародний договір. Міжнародно-правовий звичай. Загальні принципи права, визнані цивілізованими націями. Рішення міжнародних судових органів. Доктрина міжнародного права.</p>
<p>Тема 4. Принципи міжнародного публічного права</p>
<p>Лк4 "Принципи міжнародного публічного права" (денна)</p> <p>Поняття основних принципів міжнародного права. Принцип суверенної рівності держав. Принцип незастосування сили або погрози силою. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів. Принцип поваги прав і основних свобод людини. Принцип рівноправності і самовизначення народів. Територіальна цілісність і самовизначення народів. Принцип невтручання у внутрішні справи держави. Принцип співробітництва держав. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.</p>
<p>Пр2 "Принципи міжнародного публічного права" (денна)</p> <p>Інтерактивна вправа "Принципи міжнародного публічного права: прогулянка галереєю". Обговорення результатів.</p>
<p>Тема 5. Суб'єкти міжнародного права</p>
<p>Лк5 "Правосуб'єктність у міжнародному праві" (денна)</p> <p>Правосуб'єктність у міжнародному праві та її значення. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права. Первинні і вторинні суб'єкти міжнародного права.</p>
<p>Лк6 "Первинні суб'єкти міжнародного права" (денна)</p> <p>Міжнародна правосуб'єктність націй та народів. Де-факто режими, повстанці і визвольні рухи. Держава та її ознаки в міжнародному праві. Суверенітет у міжнародному праві. Міжнародна правосуб'єктність держав.</p>
<p>Лк7 "Вторинні і специфічні (атипові) суб'єкти міжнародного права" (денна)</p> <p>Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Наднаціональні утворення. ЄС. Державоподібні утворення. Специфічні (атипові) суб'єкти міжнародного права. Міжнародні неурядові організації. ТНК. Людина в міжнародному праві.</p>
<p>Пр3 "Суб'єкти міжнародного права" (денна)</p> <p>Правосуб'єктність у міжнародному праві та її значення. Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного права. Первинні і вторинні суб'єкти міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність націй та народів. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Наднаціональні утворення і держаний суверенітет. ЄС. Державоподібні утворення. Специфічні (атипові) суб'єкти міжнародного права. Міжнародні неурядові організації. ТНК. Де-факто режими, повстанці і визвольні рухи. Кейс: Організація звільнення Палестини і Палестинська держава.</p>
<p>Тема 6. Визнання і правонаступництво у міжнародному праві</p>

Лк8 "Визнання і правонаступництво у міжнародному праві" (денна)

Поняття і види міжнародно-правового визнання. Визнання держав та визнання урядів. Особливості визнання урядів у міжнародному праві. Характеристика способів визнання. Проблема невизнаних утворень та частково визнаних держав. Інститут визнання в контексті агресії РФ проти України. правонаступництво: основні теорії. правонаступництво України за зобов'язаннями, боргами, власністю та архівами колишнього СРСР.

Пр4 "Визнання і правонаступництво у міжнародному праві" (денна)

Поняття і види міжнародно-правового визнання. Визнання держав та визнання урядів. Особливості визнання урядів у міжнародному праві. Характеристика способів визнання. Проблема невизнаних утворень та частково визнаних держав. Інститут визнання в контексті агресії РФ проти України. Навчальна дискусія: референдум як інструмент тиску, міжнародне право і політика. правонаступництво: основні теорії. правонаступництво України за зобов'язаннями, боргами, власністю та архівами колишнього СРСР. правонаступництво: кейси.

Тема 7. Взаємодія міжнародного і внутрішнього права

Лк9 "Взаємодія міжнародного і внутрішнього права" (денна)

Проблеми та теорії взаємодії міжнародного і національного права. Вплив міжнародного права на внутрішньодержавне право. Види і способи взаємодії. Вплив внутрішньодержавного права на міжнародне право. Конституційне право і національна судова практика щодо співвідношення внутрішньо-державного та міжнародного права. Національне законодавство та міжнародна судова практика. Законодавство України та вітчизняна судова практика щодо взаємодії міжнародного і національного права.

Пр5 "Взаємодія міжнародного і внутрішнього права" (денна)

Вирішення кейсів щодо ієрархії джерел національного і міжнародного права

Тема 8. Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми

Лк10 "Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми" (денна)

Витоки міжнародної правосуб'єктності України. Україна як суб'єкт міжнародного права. Сучасні проблеми становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правові засоби відновлення територіальної цілісності України та деокупації тимчасово окупованих територій Криму і Донбасу.

Пр6 "Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми." (денна)

Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми. Презентація доповідей за результатами роботи в малих групах

Тема 9. Територія в міжнародному праві

Лк11 "Територія в міжнародному праві" (денна)

Територія й інші простори в міжнародному праві. Поняття, правова природа та види території. Поняття та склад державної території. Державні кордони, їх види. Міжнародно-правові підстави зміни титулу державної території. Правовий режим міжнародних рік та каналів. Міжнародно-правові аспекти відновлення територіальної цілісності України.

Пр7 "Територія в міжнародному праві" (денна)

Експрес-тестування. Розв'язання кейсів щодо визначення правового статусу території та вирішення міжнародних територіальних спорів.

Тема 10. Населення в міжнародному праві

Лк12 "Населення в міжнародному праві" (денна)

Роль міжнародного права у регулюванні правового становища населення. Міжнародно-правове регулювання питань громадянства. Міжнародно-правове регулювання статусу іноземців. Міжнародно-правове регулювання статусу біженців, переміщених осіб та вимушених переселенців. Політичний притулок, його види та умови надання

Тема 11. Міжнародні організації та міжнародні конференції

Лк13 "Міжнародні організації та міжнародні конференції" (денна)

Поняття та джерела права міжнародних організацій. Поняття, правова природа та види міжнародних організацій. Утворення, структура, діяльність та припинення міжнародних організацій. Міжнародні конференції. Утворення, структура, діяльність та припинення міжнародних організацій.

Пр8 "Міжнародні організації та конференції" (денна)

Презентації та їх обговорення: універсальні і регіональні міжнародні організації.

Тема 12. Міжнародно-правова відповідальність

Лк14 "Міжнародно-правова відповідальність" (денна)

Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності. Види та форми міжнародно-правової відповідальності. Реалізація міжнародно-правової відповідальності. Інститут санкцій в міжнародному праві. Проблеми і перспективи притягнення РФ до міжнародної відповідальності за агресивну війну і анексію частини території України.

Пр9 "Міжнародно-правова відповідальність" (денна)

Міжнародно-правова відповідальність як інститут міжнародного права. Проблеми кодифікації норм про міжнародно-правову відповідальність: теорія і практика. Релізація міжнародно-правової відповідальності. Презентації та їх обговорення

Тема 13. Право міжнародних договорів

<p>Лк15 "Поняття, природа та класифікація міжнародних договорів" (денна)</p> <p>Поняття, джерела та суб'єкти права міжнародних договорів. Поняття, правова природа та класифікація міжнародних договорів. Форма та структура міжнародного договору.</p>
<p>Лк16 "Укладення та дія міжнародних договорів" (денна)</p> <p>Укладення міжнародних договорів. Набрання чинності міжнародним договором, його реєстрація, опублікування та тлумачення. Припинення, зупинення та визнання міжнародних договорів недійсними.</p>
<p>Пр10 "Право міжнародних договорів" (денна)</p> <p>Експрес-тестування. Розв'язання кейсів щодо дійсності міжнародних договорів та розмежування міжнародних договорів і політико-правових джерел міжнародного права</p>
<p>Тема 14. Право вирішення міжнародних спорів та міжнародне правосуддя</p>
<p>Лк17 "Право вирішення міжнародних спорів та міжнародне правосуддя" (денна)</p> <p>Поняття та класифікація органів міжнародного правосуддя. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного Суду ООН. Правовий статус, юрисдикція і практика Постійної палати третейського суду. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного трибуналу з морського права.</p>
<p>Пр11 "Мирні способи вирішення міжнародних спорів та міжнародне правосуддя" (денна)</p> <p>Поняття та класифікація органів міжнародного правосуддя. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного Суду ООН. Правовий статус, юрисдикція і практика Постійної палати третейського суду. Правовий статус, юрисдикція і практика Міжнародного трибуналу з морського права. Презентація доповідей, підготовлених за результатами роботи у малих групах.</p>
<p>Тема 15. Міжнародне право прав людини: загальні положення</p>
<p>Лк18 "Права людини: еволюція та сучасний стан міжнародно-правового захисту" (денна)</p> <p>Розвиток ідей про міжнародний захист прав людини. Міжнародні договори у сфері захисту прав людини. Спеціальні права і свободи людини. Універсальні механізми захисту прав людини. Органи загальної та петиційної компетенції. Регіональні системи захисту прав людини.</p>
<p>Пр12 "Міжнародне право прав людини: загальні положення" (денна)</p> <p>Презентація доповідей, підготовлених за результатами роботи у малих групах. Експрес-тестування. Розв'язання кейсів з питань міжнародно-правового захисту прав людини</p>
<p>Тема 16. Міжнародне морське право</p>

Лк19 "Міжнародне морське право" (денна) Поняття і правовий статус морських просторів під юрисдикцією держави, морських просторів з міжнародним та змішаним статусом. Юрисдикція прибережної держави в межах внутрішніх морських вод, архіпелажних вод, територіального моря та прилеглої зони. Міжнародно-правовий режим портів. Поняття рейду у міжнародному морському праві. Поняття проходу у міжнародному морському праві. Право мирного проходу. Право архіпелажного проходу. Поняття Арктики та арктичних держав. Полярні сектори арктичних держав як об'єкт міжнародного права. Північний Льодовитий океан та правовий режим плавання в ньому. Права арктичних держав на ресурси дна Північного Льодовитого океану. Поняття Антарктики та передумови формування її міжнародно-правового режиму. Сучасний міжнародно-правовий режим Антарктики.
Пр13 "Міжнародне морське право" (денна) Розв'язання кейсів та аналіз практики Міжнародного Суду ООН з питань делімітації морських просторів, що перебувають під суверенітетом або юрисдикцією держав. Презентація доповідей, підготовлених за результатами роботи у малих групах
Тема 17. Міжнародне повітряне право
Лк20 "Міжнародне повітряне право" (денна) Поняття, принципи та джерела міжнародного повітряного права. Правовий режим польотів у національному повітряному просторі. Режим польотів над відкритим морем, міжнародними протоками й архіпелажними водами. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. Боротьба з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.
Пр14 "Міжнародне повітряне право" (денна) Експрес-тестування. Розв'язання кейсів з питань організації та здійснення міжнародних повітряних перевезень.
Тема 18. Міжнародне космічне право
Лк21 "Міжнародне космічне право" (денна) Поняття, джерела та принципи міжнародного космічного права. Правовий режим космічного простору та небесних тіл. Правовий статус космічних об'єктів та космонавтів. Відповідальність у міжнародному космічному праві.
Пр15 "Міжнародне космічне право" (денна) Презентація доповідей, підготовлених за результатами роботи у малих групах.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН2	Проектне навчання
МН3	Електронне навчання

МН4	Проблемне навчання
МН5	Кейс-орієнтоване навчання
МН6	Командно-орієнтоване навчання (ТВЛ)
МН7	Лекційне навчання

Лекції надають здобувачам вищої освіти матеріали щодо основних засад та принципів у сфері міжнародного права, доктринальних поглядів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1, РН2, РН 4). Лекції доповнюються практичними заняттями, що включають у себе опитування у формі «мозкового штурму», ділові ігри, навчальні дискусії та дебати, аналіз кейсів, які надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання у практичній площині (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4 та РН 5). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять, електронне навчання на платформі МІХ, а також робота в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, а потім проаналізовані та обговорені. Дослідна та аналітична робота при виконанні індивідуальних завдань (наукове есе) розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного читання, синтезу та аналітичного мислення (РН 3, РН 4, Р5)

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка курсової роботи
НД2	Виконання практичних завдань
НД3	Написання есе
НД4	Електронне навчання у системі МІХ_СумДУ
НД5	Підготовка та презентація доповіді
НД6	Експрес-опитування (тестування)
НД7	Ділові ігри

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$

Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$
---------------------------------------	------------------	------------------

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 опитування у формі «мозковий штурм» та усні коментарі викладача за його результатами	Викладач надає коментарі за результатами експрес-опитування в аудиторії	Протягом всього часу вивчення дисципліни	Усно
МФО2 настанови викладача в процесі виконання проведення практичного завдання	Викладач надає коментарі за результатами виконання здобувачами практичних завдань	Протягом усього часу вивчення дисципліни	Усно
МФО3 Зворотний зв'язок в електронному опитуванні	Викладач надає письмові коментарі за результатами роботи здобувачів на платформі МІХ	Протягом усього часу вивчення дисципліни	Письмові коментарі на платформі МІХ
МФО4 обговорення та взаємооцінювання студентами участі в ділових іграх	Здобувачі обговорюють результати участі в дебатах та інтерактивних вправах, висловлюють оцінку виступів своєї та інших команд.	Протягом усього часу вивчення дисципліни	Усно
МФО5 Надання зворотного зв'язку про результати перевірки виконання індивідуальних завдань здобувачем	Консультації щодо вибору теми, складання плану і підготовки курсової роботи	15	Усно; за допомогою письмових коментарів на платформі МІХ

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Письмовий екзамен	16, 32	усно

МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Здобувачі вирішують практичний кейс і презентують його під час практичного заняття	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Усно; письмові коментарі на платформі МІХ
МСО3 Підготовка есе	Здобувачі виконують есе проблемного або дослідницького характеру	10 тиждень 4 семестру	Усно; письмові коментарі на платформі МІХ
МСО4 Поточні онлайнтестування	Здобувачі проходять тестування на платформі МІХ	Протягом всього часу вивчення дисципліни	Усно; письмові коментарі на платформі МІХ
МСО5 Підготовка до дискусії / дебатів / ділових ігор	Здобувачі беруть участь в дискусіях, дебатах, ділових іграх під час аудиторних занять	Протягом всього часу вивчення дисципліни	Усно; письмові коментарі на платформі МІХ
МСО6 Виконання завдань на платформі МІХ	Здобувачі виконують завдання для самостійної роботи на платформі МІХ	Протягом всього часу вивчення дисципліни	Письмові коментарі на платформі МІХ
МСО7 Написання та захист курсової роботи	Здобувачі виконують курсову роботу з визначеної теми, презентують результати дослідження під час публічного захисту	15	Усно; письмові коментарі на платформі МІХ

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні
МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20	
	10x2	20	Ні
МСО3. Підготовка есе		10	
		10	Ні
МСО4. Поточні онлайнтестування		10	

	10x1	10	Ні
МСО5. Підготовка до дискусії / дебатів / ділових ігор		10	
	10x1	10	Ні
МСО6. Виконання завдань на платформі MIX		10	
	10x1	10	Ні

Курсова робота:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів	
МСО7. Написання та захист курсової роботи		100	
		100	Ні

Перевірка плану курсової роботи, додержання графіку виконання курсової роботи, захист курсової роботи.

Оцінка курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: 1) виконання курсової роботи (до 60 балів) і 2) захисту (до 40 балів). Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав глибокі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 3) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 4) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено відповів на запитання членів комісії. Оцінка «добре» (74-90 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оформив роботу з дрібними недоліками і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 3) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії; Оцінка «задовільно» (60-73 бали) ставиться, якщо студент: 1) показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни (дисциплін), з якої виконується дана робота; 2) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх та здав роботу з порушенням термінів; 3) допускає помилки в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату; 4) допускає численні граматичні, орфографічні та стилістичні помилки; 5) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії. Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо на захисті студент проявив незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
-----	-------------------

ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право: підручник. Одеса Фенікс, 2020. 744 с.
2	Міжнародне публічне право: підручник. Т.1: Основи теорії / С. Д. Білоцький, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.; ред. В. В. Мицик. Харків: Право, 2020. 415 с.
3	Міжнародне публічне право. Т. 2: Основні галузі / С. Д. Білоцький, О. В. Буткевич, М. В. Буроменський та ін.; ред. В. В. Мицик. Харків: Право, 2020. 623 с.
4	International Law. The Lecture Series. United Nations Audio Visual Library of International Law. URL: https://legal.un.org/avl/lectureseries.html
Допоміжна література	
1	Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право: навчальний посібник. К.: Знання, 2015. 631с.
2	Баліцький, В.В. Міжнародне право як нормативна основа дипломатичної діяльності. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2018. № 6. С. 58-66.
3	Войціховський А. В. Міжнародне право [Електронний ресурс]: підручник / А. В. Войціховський. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.
4	Сироїд, Т.Л. Міжнародно - правове підґрунтя регулювання статусу біженців і вимушених переселенців: реалії та перспективи. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія Право. Х., 2017. № 735. С. 154-157.
5	Тетарчук В.І. Міжнародне право: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 208 с.
6	Богатчук, Д.П. Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань: автореферат ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.11 - міжнародне право. К.: Ін-т законодавства ВР Укр., 2018. 20 с.
7	Енциклопедія міжнародного права: У 3-х т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Академперіодика, 2014–2019.
8	Самойленко Є. А., Завгородня В.М., Чернявський А.Л. Методичні вказівки та завдання для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни "Міжнародне публічне право" [Електронний ресурс]: для студ. спец. 293 "Міжнародне право" освітнього ступеня "бакалавр". Ч.2. Суми: СумДУ, 2021. 93 с.

9	Самойленко Є.А., Завгородня В.М., Чернявський А.Л. Методичні вказівки та завдання для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни "Міжнародне публічне право" [Електронний ресурс]: для студ. спец. 293 "Міжнародне право" освітнього ступеня "бакалавр". Ч.1. Суми: Сумду, 2021. 83 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	United Nations. URL: https://www.un.org/en
2	International Court of Justice. URL: https://www.icj-cij.org/en
3	NATO. URL: https://www.nato.int
4	OSCE. URL: https://www.osce.org
5	European Court of Human Rights. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=
6	Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/
7	База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Становлення та розвиток міжнародного публічного права	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
2	Загальна характеристика міжнародного права	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Джерела міжнародного публічного права	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
4	Принципи міжнародного публічного права	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Суб'єкти міжнародного права	10	8	6	2	0	2	1.5	0.5	0	0	0
6	Визнання і правонаступництво у міжнародному праві	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Взаємодія міжнародного і внутрішнього права	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Україна як суб'єкт міжнародного права: витоки правосуб'єктності та сучасні проблеми	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
9	Територія в міжнародному праві	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Населення в міжнародному праві	2.5	2	2	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0
11	Міжнародні організації та міжнародні конференції	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
12	Міжнародно-правова відповідальність	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
13	Право міжнародних договорів	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
14	Право вирішення міжнародних спорів та міжнародне правосуддя	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
15	Міжнародне право прав людини: загальні положення	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
16	Міжнародне морське право	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
17	Міжнародне повітряне право	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
18	Міжнародне космічне право	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
1	курсова робота	30	0	0	0	0	30	0	0	0	0	30
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>72</i>	<i>42</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>78</i>	<i>10.5</i>	<i>7.5</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>30</i>